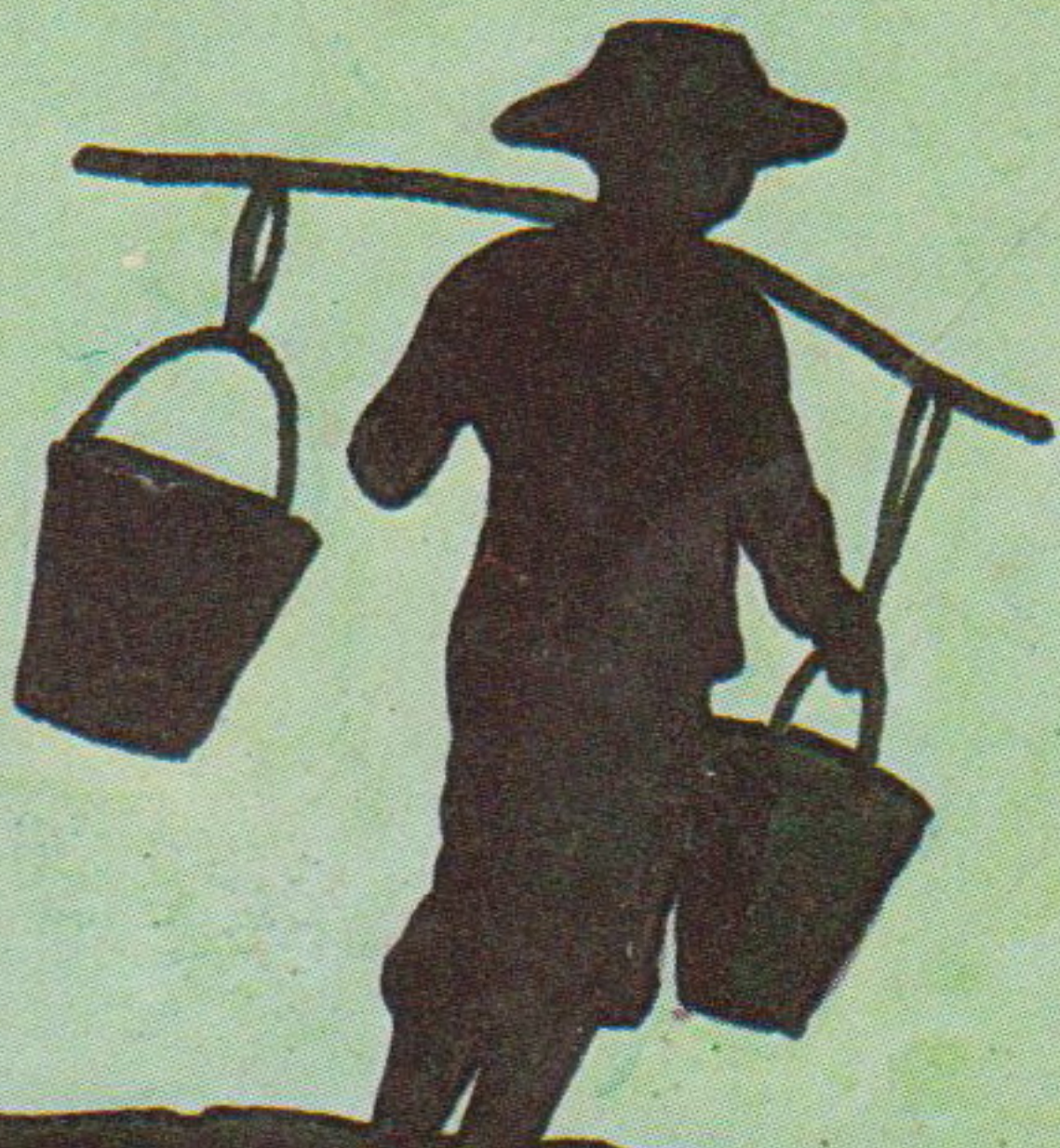
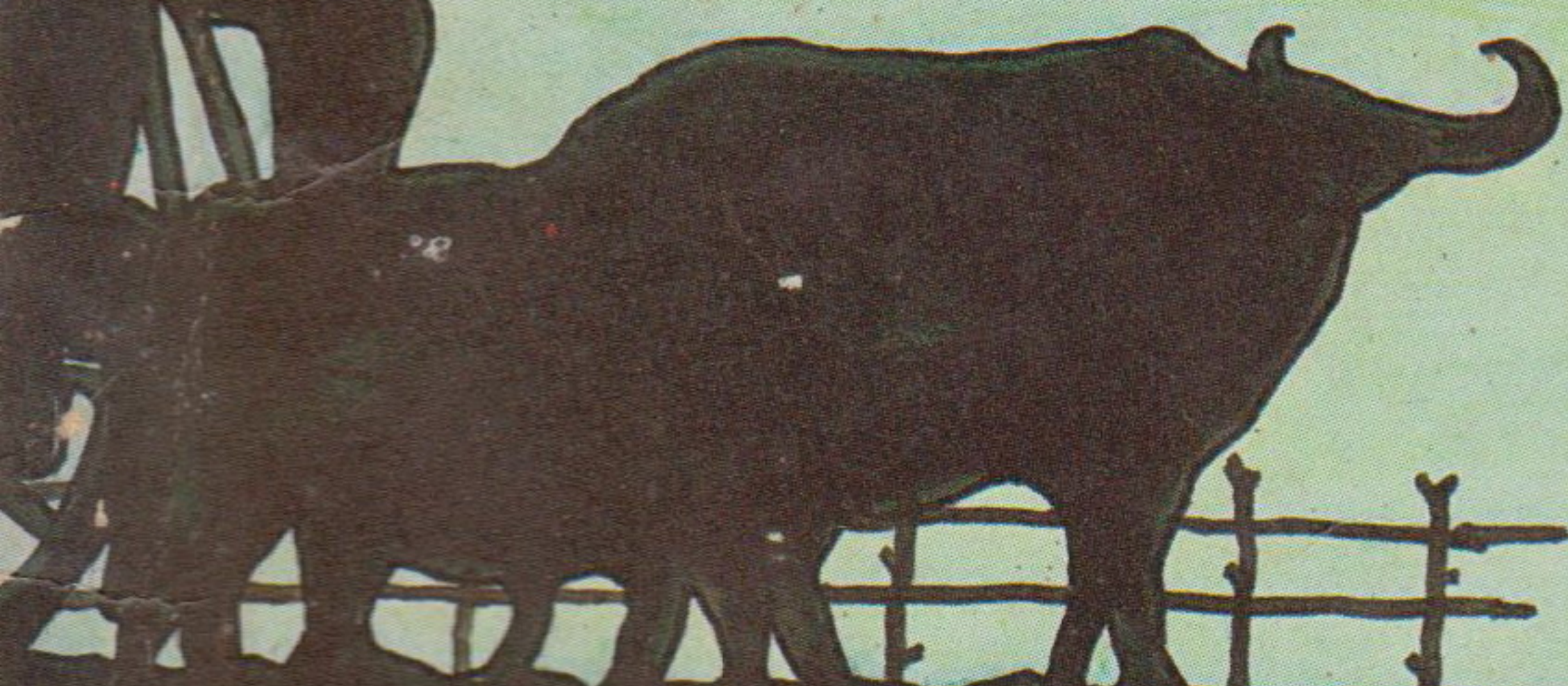

เบ้งกับพืชมด

ฉบับหวัดขอนแก่น

เบื่องถิ่นพัฒนา

โครงการผลิตหนังสือเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสังคม
จังหวัด ขอนแก่น

คำนำ

“...หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการ ทุกด้านทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดได้อ่าน และเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ ความคิด ก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งมีค่า และมีประโยชน์ที่ประมาทมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีเปิดงานปีหนังสือระหว่างชาติ และแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๓ เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ณ อาคารสร้างใหม่ โรงพิมพ์คุรุสภา กรุงเทพฯ

กระแสพระราชดำรัส ฯ ที่อัญเชิญมาให้ปรากฏนี้ เป็นการชี้ให้ตระหนักถึงความสำคัญของหนังสือ ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของรัฐบาลที่มุ่งมั่นในการพัฒนาชนบท เพราะในการพัฒนาประเทศชาตินั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาคุณภาพของประชาชนควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย หลักสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของชนก็คือการทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวที่จะทำให้เขาเห็นปัญหาของเขาเอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถปรับปรุงสิ่งที่รัฐจัดสรรไปให้ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ให้ดีขึ้น

ชื่อหนังสือ. เบื้องถิ่นพัฒนา

ผู้จัดทำ

นายสำลี หารศรี

นายวิบูลย์ ณ เชียงใหม่

นายชุมพล ชำนาญสาร

นายพิทยา เวียงแก้ว

สื่อสัมพันธ์ที่จะถ่ายทอดความรู้ และเชื่อมโยงความเข้าใจได้ยั่งยืนที่สุด คือหนังสือ ดังจะเห็นได้ว่า ประเทศที่พัฒนาแล้ว ประชาชนจะมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ เพราะหนังสือเป็นสื่อให้เกิดปัญญา คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

รัฐบาลตระหนักดีว่า การพัฒนาชนบทโดยไม่พัฒนาคุณภาพของประชาชนนั้น จะสำเร็จได้ยาก การใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่รัฐจัดให้ไปใช้ในชีวิตของเขาให้ได้ผลจริงจัง จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนควบคู่กันไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ

การผลิตหนังสือ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสังคม เป็นโครงการหนึ่งของรัฐที่จะช่วยผลักดันให้โครงการพัฒนาชนบทยากจนทุกโครงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ชาวชนบทจะได้แนวความคิดจากหนังสือนี้ ไปปรับปรุง แก้ปัญหา และประกอบการทำงานต่อเนื่อง โดยใช้บริการที่รัฐได้นำเข้าไป หรือสร้างให้ในหมู่บ้านด้วยความเข้าใจ และถูกต้อง

เมื่อใดการพัฒนาชนบทประสบประสานกันทุกด้าน เมื่อนั้นความเป็นอยู่ของพี่น้องชาวไทยจะได้รับการยกระดับดีขึ้น อันเป็นวิถิต่างของการพัฒนาจากหมู่บ้าน ไปสู่ประเทศชาติโดยรวม.

/กมล. สิริสัมพันธ์

(นายเกษม สิริสัมพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ราชสดุดี	๑
ฉลองราชธานีรัตนโกสินทร์	๔
ร่มเกล้าชาวไทย	๕
เบ่งถิ่นพัฒนา	๘
เลี้ยงปลาสามัคคี	๑๑
โรคภัยไข้เจ็บ	๑๕
ไ้ทุกข์ช่วยเรา	๑๘
ปิ้งไก่ ข้าวเหนียว	๒๑
ลำเพลิน อีสานพัฒนา (หญิง)	๒๓
ลำเพลินอีสานพัฒนา (ชาย)	๒๕

ราชสดุดี

กลอนอีสาน

สารุ

ภูมิพลเจ้า

เหนือหัวปกเกศ

แม้ว่า

ค้อมประเทศไพร่ฟ้า

ประชาได้อยู่เย็น

คงกันดาร

มีเข็ญไ้

อันตรายทุกย่าน

เสด็จ

กะบ่เว้น

พระองค์ได้ดวนหา

มาฮอดค้อม

บ้านป่าชาดอน

รอนแรมถึง

แผ่บารมีเต้า

นำเอา

ความสุขให้

ประชาไทยทุกภาค

แสนสิ

ยากพื้นที่

ปมีท้อแห่งพระทัย

เพราะจั้งชั้น ขอให้ทูลกระหม่อมแก้ว

มีพลานามัย

พระเดชาเรืองลั่น

จักรีวงศ์

กะต้อมต้อม

สุขส่องสดใส

เพียบพูนทวยฟ้า

เกินคนกายลุ่ม

ไทยให้อุ่นเอื้อง

แท้เหลว

ฉลองราชธานีรัตนโกสินทร์

สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี
พ.ศ. ๒๕๒๕

รุ่มเกล้าชาวไทย

ชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รู้จักขอนแก่น เพราะขอนแก่น เป็นที่ตั้งสถานีถ่ายทอดโทรทัศน์แห่งแรกของภาคนี้ ขอนแก่นเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่ชาวอีสานภาคภูมิใจ และที่ชาวขอนแก่นรวมทั้งชาวอีสานจะต้องจดจำไปชั่วลูกชั่วหลาน คือ เขื่อนพลังงานไฟฟ้าแห่งแรกของภาคนี้ และเป็นเขื่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานนาม ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป คือ เขื่อนอุบลรัตน์ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า เขื่อนน้ำพอง

ชาวขอนแก่นนับได้ว่าโชคดีที่ได้มีโอกาสเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทองค์พระประมุขของชาติทุกปี ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และในโอกาสนี้โปรดเกล้าฯ ให้ชาวขอนแก่นเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างใกล้ชิด ถามทุกข์สุขบุคคลที่มาเฝ้าอย่างไม่ถือพระองค์ ทรงช่วยเหลือคนชราที่เจ็บไข้ที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตัวเองได้ หลายคนที่พระองค์ทรงรับเป็นคนไข้ในพระบรมราชูปถัมภ์

นอกจากจะเสด็จมาที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น พระองค์ยังเสด็จพระราชดำเนินมาที่วัดหลวงปู่ผาง เพื่อทรงเยี่ยมหลวงปู่ผางที่ทุกคนเคารพนับถือ นอกจากนั้น พระองค์ยังนำผ้าพระกฐินส่วนพระองค์มาทอดที่วัดหลวงปู่ผางด้วย พวกเราได้มีโอกาสเฝ้าทูลละอองธุลี

พระบาทอย่างใกล้ชิด ประทับใจที่สุด เมื่อเห็นพระองค์ลดพระวรกาย
ลงนั่งเพื่อถามทุกข์สุข ทรงยื่นพระหัตถ์ให้คนเฒ่าคนแก่ชาวขอนแก่น
ยกใส่ศีรษะ พระพักตร์พระองค์อ้อมเอิบ คนเฒ่าคนแก่น้ำตาคลอเบ้า
ซาบซึ่งในพระมหากรุณาธิคุณที่ให้ความเป็นกันเองแก่ทุกคน ไม่เลือก
ว่าคนนั้นจะจนหรือมั่งมี พระองค์เสด็จเยี่ยมชาวขอนแก่นของพวกเรา
ที่มาเฝ้าทุก ๆ ปี พวกเราจำได้ว่าวันที่พระองค์เสด็จในตอนเช้าฝนตก
หนัก ทั้ง ๆ ที่ฝนทิ้งช่วงมาเกือบ ๖ เดือน ทำให้ทุกคนออกปากชื่นชม
ว่า เพราะพระองค์ท่านจะเสด็จฝนจึงได้ตกลงมา และเป็นเรื่องที่แปลก
มากฝนหยุดตกก่อนเวลาที่พระองค์ท่านจะเสด็จไม่ถึง ๒ ชั่วโมง ทั้ง ๆ
ที่เมฆฝนมืดมิดไม่มีทางที่ฝนจะหยุดตกเลย ด้วยพระบารมีของพระองค์
ท่าน ทำให้ดินที่แห้งชุ่มชื้นไปด้วยน้ำ คนที่มีทุกข์เมื่อได้เฝ้าทูลละออง
ธุลีพระบาทต่างก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ความทุกข์ที่สุขในหัวใจได้
หายสนิท ดังคำกลอนที่ว่า

รอยพระบาทเหมือนหยาดฝนบนดินแห้ง
ดับร้อนแรงแห่งเปลวไฟได้สนิท
พระเมตตาประหนึ่งน้ำอำมฤต
ฉ่ำชีวิตไฟร้ฟ้าประชาชน

เบี่ยงถิ่นพัฒนา

ที่ลานบ้านของผู้ใหญ่มาเต็มไปด้วยลูกบ้าน ประมาณ ๖๐ คน บ้างก็นั่งจับกลุ่มคุยกัน บ้างก็ถามข่าวเรื่องการหาปลา บ้างก็ถามเรื่องการอยู่กิน

พอได้เวลาประมาณ ๑ โมง ผู้ใหญ่มาเริ่มกล่าวกับลูกบ้าน “หวังว่าคงสบายดีทุกคน ที่ดีเพราะเชิญมาพบกันวันนี้มีเรื่องจะขอปรึกษา และขอความร่วมมือ คือ เมื่อสองสามวันมานี้ทางอำเภอได้เรียกผู้ใหญ่บ้านทุกคนในเขตตำบลของพวกเราไปประชุม นายอำเภอท่านได้บอก ว่า คณะกรรมการสภาตำบลของอำเภอของเราได้เสนอต่อทางการให้ จัดชุดสระกักเก็บน้ำเพื่อให้เก็บน้ำฝนไว้ในหน้าแล้ง ในบรรดาหลาย ๆ ตำบล ตำบลของเราได้รับการพิจารณาและกำหนดเอาที่ในหมู่บ้านของพวกเราเป็นที่ขุดสระ นับได้ว่าพวกเราโชคดี ที่นำเอาเรื่องนี้มาเล่าให้ฟัง ก็เพื่อจะขอปรึกษา ขอความเห็น ว่า ที่จะขุดสระจะเลือกตรงไหนดี พี่น้องมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้” ผู้ใหญ่กล่าว

“ผู้ใหญ่ขุดในที่นาของผมได้ไหม” ทิดทองแดงถาม

“มันจะดีหรือทิดทองแดง ใครก็อยากจะให้ไปขุดในที่นาของตัวเองทั้งนั้นละ หนานาปลาจะได้ไปอยู่ หน้าแล้งจะได้มีปลากินและขายเอาเงินเข้ากระเป๋า” ลุงสมพูดดัง ๆ

“ลุงสมพูดก็ถูก แต่ว่าพอถึงหน้าจับปลาลุงสมต้องให้ทุกคนจับปลาด้วย เพราะทางการ โดยเฉพาะประมงจังหวัดจะนำพันธุ์ปลา

นิล ปลาตะเพียน มาปล่อย ปลาโตขึ้นก็เป็นของทุกคน ทุกคนมีสิทธิ์จะจับปลา ถ้าลุงสมไม่ยอมให้จับปลาก็จะเป็นปัญหาภายหลัง แต่ถ้าลุงสมยินยอมก็อีกเรื่อง” ผู้ใหญ่มากล่าวเสริมขึ้น

“ถ้าอย่างนั้น ผมขอให้ผู้ใหญ่ลองถามพวกที่มีนาชายบ้าน และมีผืนนาติดต่อกันดูซิว่า ใครบ้างจะยอมเสียสละเพื่อหมู่บ้านพวกเราจะได้มีน้ำใช้ในฤดูแล้ง และยังมีปลากินในหน้าแล้ง และยังมีน้ำใช้รดผักอีกด้วย” ทิดทองมือออกความเห็น

“ที่ดินอย่างที่ทิดทองมีว่ามานั้น ผมเห็นที่นาของทิดทองแดง ลุงสม ป้าอิน และอาจารย์สง ที่ดินดังกล่าวอยู่ชายบ้าน หากทั้ง ๔ ท่านเสียสละที่เพื่อการนี้ทุกอย่างคงจะสำเร็จ ผมขอถามทั้ง ๔ คนว่าพอจะไหวไหม หากสละเพื่อการขุดสระคนละประมาณ ๑ ไร่ เอาตรงที่ดินของทั้ง ๔ ท่านบรรจบกันพอดี” ผู้ใหญ่หันหน้าไปพูดกับคนทั้งสี่

“ผู้ใหญ่ ฉันคงไม่ขัดข้อง แต่ที่ดินที่เสียสละไปนี้ยังเป็นกรรมสิทธิ์ในโฉนดอยู่หรือเปล่า ถ้ายังเป็นกรรมสิทธิ์อยู่ก็ยินดี อย่างไรก็ตามแล้วแต่ทิดทองแดง ลุงสม กับจารย์สง ก็แล้วกัน เอาอย่างไรก็เอา” ป้าอินออกความเห็น

ลุงสมเป็นผู้อาวุโสซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน ทุกครั้งถ้าลุงสมเสนออะไรคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยคัดค้าน ทั้งนี้ เพราะลุงสมเป็นคนใจกว้าง ช่วยทุกคนไม่ว่างานไหน บ้านไหน ขอให้บอกเป็นต้องไปช่วยทุกที

“นี่ผู้ใหญ่ ที่ดินก็มีน้อยอยู่แล้วไม่ถึง ๑๐ ไร่ ส่วนใหญ่พวกเรา ก็ยากจนกันทั้งนั้น ผมขอต่อรองเป็นคนละครึ่งไร่ ผู้ใหญ่คิดว่าจะเพียงพอไหม” ลุงสมกล่าว

“ลองถามจารย์สง และทิดทองแดงดูซิว่า เท่าที่ลุงสมพูดมานี้ เห็นด้วยหรือไม่” ผู้ใหญ่ถามคนทั้งสอง

“ผมไม่ขัดข้อง” ทิดทองแดงพูด

“ผมก็เหมือนกัน” จารย์สงกล่าวเสริม

“ผมขอขอบขอบคุณทุกคนที่ให้ความร่วมมือเสียสละ ขอให้บุญกุศลจงดลบันดาลให้พบแต่ความเจริญ ขอให้พวกเราที่มาประชุมช่วยปรบมือแสดงความยินดีด้วย บ้านเราจะต้องสดชื่น ไม่ต้องไปตักน้ำถึง ๒-๓ กิโลเมตรอีกแล้ว” ผู้ใหญ่กล่าว

ที่ประชุมปรบมือ บ้างก็ตะโกนให้ลุงสมจงเจริญ ป้าอินจงมีอายุยืนร้อยเสี่ยงอิงคะนึงไปหมด

“นี่พวกเราที่มานี้ ผมต้องขอความร่วมมือ ขอให้เป็นแรงในการขุด ปรับดินด้วย หวังว่าทุกคนคงเต็มใจ ส่วนเครื่องขุดใหญ่ ๆ นั้น ผมรับจะเป็นภาระไปติดต่อกับสภาตำบล เพื่อขอให้ทางจังหวัดช่วย” ผู้ใหญ่แสดงความเห็น

ที่ประชุมต่างก็บอกกับผู้ใหญ่ว่า เต็มใจ เมื่อเรามีโอกาสต้องช่วยกัน

“ก่อนจะจบขอขอบคุณผู้ที่เสียสละที่ดิน และขอขอบคุณทุกคนที่จะมาเป็นแรงช่วยขุดสระ ผมคิดว่า หมู่บ้านพวกเราคงมีน้ำใช้ตลอดฤดูแล้ง มีน้ำรดผัก และคงมีปลานิล ปลาตะเพียนกินอีกด้วย ส่วนวันเวลาจะนัดมาขุดที่ดินเพื่อขุดสระ และกำหนดวันขุดสระ ผมจะแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง ตอนนี้เกือบ ๓ หุ่มาแล้ว ผมขอแค่นี้ เลิกได้” ผู้ใหญ่กล่าว

เลี้ยงปลาสามัคคี

ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม ชาวบ้านหนองบัวน้อย ร่วมกับทางราชการ ก็สามารถขุดสระในที่ดินของป่าอิน ลุงสม ทิดทองแดง และจารย์สงสำเร็จเรียบร้อย

ภาพที่น่าประทับใจที่สุด คือ ชาวบ้านหนองบัวน้อยต่างก็ช่วยกันเกลี่ยดิน ปรับดินรอบ ๆ สระ บ้างก็นั่งพัก บ้างก็ขุด ถึงเวลากินอาหารเที่ยง ก็รวมวงกันมีอาหารอะไรก็นำมากินรวมวงกัน ในบรรดาชาวบ้านที่ไปร่วมทำงาน ผู้ใหญ่มาก็ไปร่วมกับชาวบ้านด้วย

“นี่ผู้ใหญ่ ขุดสระนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วจะได้พันธุ์ปลาจากที่ไหน มาปล่อย แล้วใครจะเป็นผู้ดูแล ตอนที่จับปลาจะทำกันอย่างไร” ทิดสิงถามผู้ใหญ่บ้าน

“คืออย่างนี้นะทิดสิง ปลาที่ประมงจังหวัดจะนำมาปล่อยให้ แก่หมู่บ้านของเรา ทางราชการก็ซื้อจากแหล่งเพาะพันธุ์ปลาในเขต จังหวัดของเรา บางทีก็ซื้อจากชาวบ้าน เพื่อนำปลามาปล่อยแล้วพวกเราจะต้องช่วยกันดูแล ไม่ปล่อยให้ควายลงไปย่ำในสระ หรือนำเอาเสื่อผ้าไปซักในสระ เพราะจะเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตของปลา นอกจากนั้น น้ำก็จะไม่สะอาด จะตกไปอาบหรือล้างถ้วยชามก็ไม่ได้ ส่วนการจับปลานั้นคิดว่า คงไม่มีปัญหา พวกเราในหมู่บ้านคงจะตกลงกันได้ เอาไว้ให้ฝนตกมีน้ำขัง นำปลามาปล่อยก่อนก็แล้วกัน” ผู้ใหญ่อธิบาย

ปลายเดือนพฤษภาคม ฝนตกติดต่อกันหลายสัปดาห์ ทำให้
สระเจ็ญนองด้วยน้ำฝน ด้วยความดีใจ ผู้ใหญ่มานำเอาเรื่องการหาพันธุ์
ปลาไปปรึกษาครูใหญ่เคน ซึ่งเป็นเลขานุการสภาตำบล เพื่อให้ครู
ใหญ่ไปติดต่อกับประมงจังหวัด

ด้วยความเอาใจใส่ของครูใหญ่เคน สามารถนำเอาพันธุ์ปลา
จากประมงจังหวัดจำนวนถึงหมื่นตัว

ก่อนจะถึงเวลาปล่อยปลา ครูใหญ่เคน และผู้ใหญ่มาได้เชิญ
ชาวบ้านหนองบัวน้อยทุกคนให้ไปร่วมปล่อยปลา

ในวันปล่อยปลา ครูใหญ่เคนได้เชิญประมงจังหวัดมาร่วมด้วย
ชาวบ้านที่มาร่วมในการปล่อยปลาครั้งนี้มีถึง ๑๐๐ กว่าคน ทุกคนต่าง
ก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า คราวนี้ละหุ่มบ้านของเราจะไม่ต้องเดินทาง

ไปหาปลาหมู่บ้านอื่น ขอให้ปลาโตวันโตคืน จะได้เตรียมสวิง แห่ไว้ให้พร้อม

“พี่น้องทุกคน ผมขอขอบคุณที่ทุกคนได้ให้ความร่วมมือในการขุดสระ ผมหวังว่า ทุกคนคงจะให้ความร่วมมือในการรักษาปลาที่ปล่อย อย่าให้ใครมาจับปลาก่อนที่มันจะโต และประการสำคัญ อย่าได้นำวัว ควายลงมาในสระก็แล้วกัน จะช่วยกันจับปลาเมื่อใดบอกผมด้วยจะมาร่วม” ประมงจังหวัดกล่าวกับพี่น้องชาวบ้านหนองบัวน้อย

“ท่านประมงที่เคารพ ผมในฐานะเป็นผู้ใหญ่บ้านจะพยายามปฏิบัติที่ท่านแนะนำ เรื่องการรักษาสระ รวมทั้งการดูแลปลานั้น ผมจะตั้งคณะกรรมการประจำหมู่บ้านเพื่อดูแลเรื่องนี้ ผมคิดว่า ชาวบ้านของเราคงจะให้ความร่วมมือ” ผู้ใหญ่มากล่าวเสริม

หลังจากการปล่อยปลาแล้ว ต่างคนต่างแยกย้ายกันกลับ ทิดทองแดงเป็นคนหนึ่งที่ตลกดีใจ เพราะแกต้องลำบากในการไปตักน้ำไกลจากหมู่บ้านเหลือเกิน คราวนี้คงจะได้หาบน้ำไม่เกินหนึ่งเส้นอย่างแน่นอน

โรคภัยไข้เจ็บ

หมู่บ้านของเรา เป็นหมู่บ้านหนึ่งซึ่งห่างไกลจากตัวอำเภอ เวลาเจ็บไข้ ต้องกินรากไม้ และขอให้หมอผีช่วยพรมน้ำมนต์ปัดเป่าให้ บางครั้งก็หาย บางครั้งก็ไม่หาย รายที่หายจากยารากไม้นั้น กว่า จะหายก็ล้มหมอนนอนเสื่ออยู่เป็นเวลาหลายเดือน บางรายเวลาไข้ มีความร้อนสูงหมอผีเอาน้ำมนต์ปัดเป่า เกิดอาการชักก็มี และในที่สุด ต้องหอบหิ้วพากันไปโรงพยาบาล หรือสถานเอนาหมัยอำเภอ เพื่อให้ช่วยแก้ไข อาการของคนไข้ก็อยู่ในสภาพที่อาการปางตายแล้ว หมอ ต้องใช้ความพยายามอย่างหนัก เพื่อช่วยเหลือคนไข้ ทำให้เกิดความกังวลทั้งญาติของคนไข้ และหมอ ว่าคนไข้จะมีชีวิตอยู่รอดหรือไม่

ทีนี้ถ้าชาวบ้านของเราได้รู้จักรักษาตัวไม่ให้เกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย ด้วยการหาวิธีป้องกันก่อน หรือถ้าต้องเจ็บไข้ก็ต้องรีบหาทางรักษา อย่างรีบด่วน ไม่ควรปล่อยให้อาการป่วยเข้าขั้นทรุดหนัก ซึ่งแม้จะใช้ ยาทันสมัยก็ไม่อาจจะช่วยได้

ปีนี้เป็นปีแรกที่พวกเราพากันดีใจ เมื่อทราบว่า หากเจ็บไข้ได้ป่วย จะมีผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือพวกเราถึงหมู่บ้าน พวกเราคงไม่ต้องเดินทางไปซื้อยาที่ตัวอำเภอ พวกเราคงจะได้ซื้อยาในราคาถูก

พวกเราได้ทราบจากผู้ใหญ่มาว่า หมู่บ้านของเราได้คัดเลือก ลูกสาวของลุงสาเป็นผู้ไปรับการอบรมให้เป็นผู้สื่อข่าวการเจ็บไข้ได้ป่วยของพี่น้องชาวบ้านของเรา และก็นับว่าโชคดี ที่จดแดงซึ่งเคยมีความรู้เรื่องฉีดยาอยู่ก่อนแล้ว ได้รับคัดเลือกให้ไปรับการอบรมเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อทำหน้าที่แนะนำช่วยเหลือพวกเราในการป้องกันและรักษาโรค ตลอดจนบริการรักษาโรคในราคาต้นทุน

ผู้ใหญ่เคนเป็นคนหนึ่งที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ การแนะนำ และการให้คำปรึกษาของผู้ใหญ่เคนจะได้รับการตอบสนอง และได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี ด้วยความใจกว้างและต้องการเห็นชาวบ้านมีร่างกายแข็งแรงปราศจากการเจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้ผู้ใหญ่เคนให้การสนับสนุนที่จดแดง และลูกสาวของลุงสา ซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข และผู้สื่อข่าวสาธารณสุข

วันหนึ่ง ผู้ใหญ่เคนเชิญที่จดแดง ซึ่งได้รับการอบรมการป้องกันรักษาและบริการเรื่องโรคภัยไข้เจ็บมาแล้วผลการอบรมให้ฟัง

ทิดแดงได้เล่าให้ผู้ใหญ่ฟังรายละเอียดว่า “ในหมู่บ้านของเรามีผู้ได้รับการอบรมเป็นผู้สื่อข่าวสาธารณสุข ซึ่งจะทำหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันรักษาโรคจำนวน ๑๐ คน หากใครมีข้อสงสัยว่า ควรจะกินอาหารอย่างไรจึงจะไม่ให้เกิดโรค อาหารที่เหลือจากการกินแต่ละมื้อควรจะทำอย่างไร แม่ลูกอ่อนควรจะได้กินอาหารอะไร ควรปฏิบัติตนอย่างไรขณะมีลูกอ่อน ก่อนคลอดและหลังคลอดควรจะทำอย่างไร ครอบครัวหนึ่ง ๆ ถ้าไม่ต้องการมีลูกมากควรจะทำอย่างไร น้ำที่ควรดื่มและใช้ควรมีลักษณะอย่างไร และควรทำอย่างไร เรื่องเหล่านี้ให้ไปขอคำแนะนำจากผู้สื่อข่าวสาธารณสุข ซึ่งเป็นลูกหลานชาวบ้านของเรา และหากพี่น้องเจ็บไข้ได้ป่วยก็ให้ติดต่อกับตนเอง เรามีบริการในราคาถูก ถูกกว่าท้องตลาด และไม่ต้องเสียค่ารถเดินทางไปซื้อในตัวอำเภอ และไม่ต้องเสี่ยงกับยาปลอม และต้องจ่ายค่ายาแพงเกินความจำเป็น หากใครมีการเจ็บป่วยหนัก ผมคิดว่า ผมและคณะที่ได้รับการอบรมมา คงจะช่วยพาพี่น้องของเราไปโรงพยาบาลอำเภอหรือจังหวัด หรืออาจจะไปติดต่อหมอที่อำเภอให้เดินทางมาตรวจอาการป่วยได้”

ผู้ใหญ่เคนได้ฟังก็ดีใจมาก โดยเฉพาะแกคิดเรื่องนี้มานานแล้ว นี่ก็ได้โอกาส แกจะต้องนำเรื่องนี้ไปเล่าให้ลูกบ้านฟัง และจะเชิญทิดแดงและคณะไปพบปะกับลูกบ้าน เพื่อทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือในการป้องกันรักษาโรค และการปฏิบัติตนไม่ให้เกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย อย่างช้าคงไม่เกินเดือนพฤษภาคม๒๕๒๕นี้เป็นแน่แท้

ไอ้ทุยช่วยเรา

ชาวบ้านหนองบัวน้อย เป็นชาวบ้านที่มีปัญหาในเรื่องการทำมาหากินเหมือนกับชาวบ้านอื่น ๆ อาชีพหลัก คือ การทำนา ปีไหนฟ้าฝนดีก็พอมีข้าวกิน ปีไหนแล้งก็ต้องอดอยาก กระเสือกกระสนหาเลี้ยงชีพตามแต่โอกาสจะอำนวยให้ การที่จะคิดร่ำรวยกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน คงทำได้ไม่มากนัก เพราะข้าวที่ได้จากการทำนาจะต้องนำไปขาย เพื่อใช้เป็นค่าเช่าควาย และยังต้องใช้หนี้ข้าวที่ยืมมาใช้ มากินในฤดูกาลทำนาด้วย ชีวิตของชาวหนองบัวน้อยจะวนเวียนอยู่เช่นนี้หลายปีมาแล้ว

ลุงคำดี เป็นคนหนึ่งซึ่งตกอยู่ในสภาพเช่นว่านี้ แก่ยังคิดไม่ออกเลยว่า ชีวิตจะมีสุขขึ้นได้อย่างไร ในเมื่อต้องแบกภาระการไม่พออยู่พอกินอยู่เช่นนี้ แก่คิดเสมอว่า หากแกมีควายเป็นของตัวเอง ไม่ต้องเสียค่าเช่าควายคงจะพอมีข้าวเหลือพอกินตลอดปี และนอกจากนั้น ยังไม่ต้องไปยืมข้าว หรือยืมเงินคนอื่น ซึ่งจะต้องจ่ายดอกเบี้ยครึ่งต่อครึ่ง

กำนันเคยเล่าว่า ปีนี้นทางความคิดจะช่วยเหลือชาวนาที่ยากจนจริง ๆ ไม่มีควาย - วัวใช้ไถนาเป็นของตัวเอง แต่ก็ไม่ทราบรายละเอียดมากมายนัก ด้วยความอยากรู้ ลุงคำดีจึงไปหากำนันเพื่อถามเรื่องนี้

“ลุงกำนัน ขอปรึกษาหน่อย” ลุงคำดีกล่าว

“ว่าอย่างไร ลุง มีอะไรก็ว่ามาเลย” กำนันกล่าวตอบ

“คือผมเคยได้ยินลุงกำนันกล่าวว่า ปีนี้นทางความคิดจะมีควาย - วัวให้คนจน ๆ อย่างพวกผมยืมไถนานั้น เป็นเรื่องจริงหรือเปล่า ถ้าเป็นจริง ผมพอจะมีทางใหม่ ช่วยอธิบายให้ผมทราบบ้าง” เสียงดังฟังชัดจากลุงคำดี

“ดีแล้ว ผมคิดจะบอกพวกเรา ชาวบ้านหนองบัวน้อยเหมือนกัน เอาละไหน ๆ ก็มาแล้ว ผมจะเล่าให้ฟังโดยย่อแล้วก็แล้วกัน ทางเราได้พิจารณาเห็นว่า พี่น้องชาวนาของเราหลายหมู่บ้านมีปัญหาเรื่องควายไถนา กล่าวคือ แต่ละปีต้องไปเช่าควายคนอื่น ค่าเช่าก็แพงเสียด้วย เมื่อทำนาได้ข้าวส่วนหนึ่งจะต้องนำไปขายเป็นค่าเช่าควาย ทำให้ข้าวที่ได้จากการทำนาไม่พอกินตลอดปี หากชาวนามีควายเป็นของตัวเอง หรือเช่าซื้อแล้วผ่อนส่งในระยะยาว คงจะช่วยให้มีข้าวเหลือพออยู่พอกิน

ด้วยเหตุนี้ทางการจึงให้เงินมาจำนวนหนึ่ง จัดซื้อควายจำนวนประมาณ ๔๐-๕๐ ตัว และมีอีกส่วนหนึ่งได้จากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค การพิจารณาว่า ใครจะได้เป็นผู้เช่าซื้อหรือยืมควายนั้น จะมีคณะกรรมการประจำหมู่บ้านพิจารณาคัดเลือกจากผู้ที่มีรายได้น้อย มีความขยันอดทน และไม่มีควายใช้ทำนา เมื่อพวกเราคนใดมีคุณสมบัติดังกล่าวก็จะได้รับการคัดเลือก และผู้ที่มีสิทธิ์จะเช่าซื้อ หรือยืมควายจะต้องมีผู้ค้ำประกัน

การเช่าซื้อนั้น จะให้ผ่อนส่งใช้เป็นเงินระหว่าง ๓ - ๕ ปี ส่วนให้ยืมนั้น ผู้ยืมจะต้องนำควาย หรือวัวตัวเมียไปเลี้ยง เมื่อออกลูกแล้ว ลูกตัวแรกเป็นของทางราชการ ตัวที่ ๒ เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เลี้ยง และเมื่อลูกควาย หรือวัวตัวที่ ๒ อายุครบ ๑๒ เดือน แม่ควาย - วัวจะต้องนำไปคืนให้ทางการ เพื่อมอบให้คนอื่นเลี้ยงต่อไป” กำนันอธิบาย

“อย่างไร กำนันก็ช่วยเสนอชื่อผมให้กรรมการพิจารณาด้วย และหากผมได้รับการคัดเลือกขอความกรุณาท่านกำนันช่วยค้ำประกันด้วย” ลุงคำดีกล่าว

“ยินดี ลุงคำดี ขณะนี้ทางการก็แจ้งมาแล้ว เรากำลังพิจารณาอยู่ อย่างไรก็ตามขอให้ลุงโชคดีก็แล้วกัน จะประกาศให้ทุกคนทราบภายใน ๔ - ๕ วันนี้” กำนันพูด

ลุงคำดีคิดไปเดินไประหว่างเดินทางกลับบ้าน “คราวนี้ละฉันจะได้มีควายไถนา คราวนี้ฉันจะได้กรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของควาย ฉันคงมีข้าวเหลือกิน ไม่ต้องไปยืมจากเจ้าแก่เส็ง อีกแล้ว”

ปิ้งไก่-ข้าวเหนียว

หากใครเดินทางผ่านจังหวัดขอนแก่น ไม่ได้ลิ้มรสปิ้งไก่เขาสวนกวางแล้ว ก็คงจะพูดไม่ได้เต็มปากเลยว่า เขารู้จักเมืองขอนแก่น ปิ้งไก่ของชาวเขาสวนกวางมีรสชาติอร่อย กินกับข้าวเหนียว สัมตำ อย่างบอกใคร

พวกแม่ค้าขายปิ้งไก่ชอบซื้อไก่พันธุ์พื้นบ้านมากกว่าไก่พันธุ์ เพราะไก่พื้นบ้านเมื่อนำมาย่างแล้ว เนื้ออร่อย มันก็ไม่ค่อยจะมี ชาวบ้านแถบนั้นเลี้ยงไก่กันตามมีตามเกิด ปล่อยให้กินอาหารตามธรรมชาติ เมื่อไก่มีโรค โอกาสจะได้มีไก่ขายบ้างนิด ๆ หน่อย ๆ ก็ยาก

ถ้าหากทุกครอบครัวได้มีโอกาสเลี้ยงไก่ครอบครัวละสัก ๕-๖ ตัว แล้วขยายพันธุ์เป็น ๒๐-๓๐ ตัว คงจะทำให้แต่ละครอบครัวมีอาหารกิน และอาจจะนำไปขายเพื่อซื้อสมุดดินสอหนังสือให้แก่ลูก ๆ ได้

“ลุงสอนรู้ไหม ชาวบ้านเขาสวนกวาง เขาทำปิ้งไก่ขาย เขาไปซื้อมาจากไหน หรือเขาเลี้ยงเอง” ทิดจงถามลุงสอนขณะที่นั่งคุยกันอยู่บนบ้านของลุงสอน

“เลี้ยงเองก็มี ไปซื้อจากหมู่บ้านอื่นก็มี รู้ไหมทิดจงปีไหนไก่เป็นโรค ปีนั้นไก่จะราคาแพง” ลุงสอนตอบคำถาม

“ไม่มีทางป้องกันไก่เป็นโรคหรอกหรือ” ทิดจงหันหน้าไปทางลุงสอน และกล่าวเสริมขึ้น

“มีนะมี แต่ชาวบ้านไม่ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ คงคิดว่า จ่ายเงินจ่ายทองมากกระมัง ที่จริงนะปศุสัตว์จะมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคทุก ๆ เดือนนะ เห็นชาวบ้านคำแดงเขาเล่าให้ผมฟัง” ลุงสอนอธิบาย

“ทิดจงปีนี้นะหมู่บ้านของเราจัดเข้าในหมู่บ้านยากจนตามแผนพัฒนาชนบทยากจนด้วยนะ ทิดจงรู้หรือเปล่า” ลุงสอนย้อนถาม

“เป็นหมู่บ้านยากจนแล้วจะทำอะไร” ทิดจงสงสัย “แต่ก่อนฟังว่า หมู่บ้านยากจน รัฐบาลจะให้ลูกไก่มาเลี้ยง และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จะเป็นผู้มาฉีดวัคซีนป้องกันโรคไก่ด้วย ส่วนครอบครัวใดจะได้รับลูกไก่ก่อน ทางหมู่บ้านของเราจะมีคณะกรรมการพิจารณา สมมติว่าหมู่บ้านเรามีครอบครัวยากจน ไม่เคยมีไก่ รายได้ก็ไม่ค่อยจะมี ประมาณ ๑๕ ครอบครัว รัฐบาลจะให้ลูกไก่มาเลี้ยง ๕ ครอบครัว ส่วนที่เหลือจะได้รับการแจกไก่จำนวนเท่า ๆ กันกับ ๕ ครอบครัวแรก ในปีต่อไปแต่ละครอบครัวจะได้รับลูกไก่ ๖ ตัว เป็นตัวเมีย ๕ ตัว ตัวผู้ ๑ ตัว เมื่อไก่ขยายพันธุ์แล้วครอบครัวนี้ก็จะมอบไก่ ๖ ตัว ตัวเมีย ๕ ตัว ตัวผู้ ๑ ตัว แก่ครอบครัวที่ยังไม่ได้รับแจก ทำอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ อีกไม่กี่ปีหมู่บ้านของเราจะมีไก่เหลือ สามารถขายให้ชาวบ้านเขาสวนกว้างได้ แต่ทางการไม่ต้องการให้เราขายหรอก ต้องการให้เลี้ยงเพื่อกินไข่ และตัวของมัน เมื่อขาดสารอาหารจริง ๆ คาดว่า ในราวเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พวกเราคงจะได้รับลูกไก่” ลุงสอนพยายามอธิบาย

“ลุงสอนเอ๊ย ถ้าเป็นจริงอย่างลุงว่า ก็วิเศษ ลูกของผมจะได้กินไข่ต้มร้อน ๆ ตอนเช้า ๆ ก่อนไปโรงเรียนไม่มีอะไรจะกินอยู่แล้ว นอกจากนั้น คงจะได้มีปุ๋ยใส่ผักที่ปลูก” ทิดจงกล่าว

ลำเพลินอีสานพัฒนา(หญิง)

(เกริ่น) สองมือนบอบนัว ไหว้แม่ธรณี คุณบิตรมารดา ผู้เพิ่มเพียร
 ถนอมตุ้ม กับทั้งชุมคุณครุพร้อม ลูกเคย เรียนเขียนอ่าน มาประทาน
 ซอยชี ยามเว้ากล่าวแถลง มือนี้น้ำสว่างแจ้งกำฝายทางอีสาน รัฐบาล
 กำลังสน พัฒนาอีสานกว้าง พัฒนาอีสานกว้าง.....(เดินกลอน) โอย
 เคนาย ฟังเด้ออัมลมตีโปปาน เมืองอีสานสู้มือเจริญขึ้นลิ้นหลัง บ่อ
 ได้ยังเรื่องพัฒนาการ (ซ้ำ) รัฐบาลของไทย ใส่ใจหลายด้าน วางโครง
 การ นอพอคุณหลายเรื่องเมืองเฮาสีได้สูง แท้เดคุณเอย พาให้ฝูงผี

น้องเขาได้ขึ้นบาน ทุกหมู่บ้าน ชมชื่นโอแฮ (ซ้ำ) แนวถนนหนทาง
 ต่างตาคราวก็ มีไฟฟ้าเดินสายไปทั่ว (ซ้ำ) ไผ่กะห้วยยามยาม ยามนี้
 ต่างหลาย น้องและอ้ายสนุกเที่ยวเที่ยวทาง (ซ้ำ) สนุกหาเงิน คำ
 เครื่องกินของใช้ ทางรายได้ชาวอีสานปดกตำ (ซ้ำ) สนุกขายข้าวน้ำ
 มัน อ้อย ป่าน ปอ เกวียน และล้อป่วงขี้อหลัง (ซ้ำ) เพราะถนน
 หนทางใส ยางงามแม้ง เคยแห้งแล้งกันดารน้ำท่า (ซ้ำ) รัฐเพินหา
 ชองแก้ว ขุดห้วย เขื่อนคลอง บ่ชางย่อง น้ำท่า ปลา ปู (ซ้ำ) ผู้ได้คู่
 หากิน ส้มมั่งมีเงินใช้ ส้มมั่งมีเงินใช้

ลำเพลินอีสานพัฒนา(ชาย)

(เกริ่น) โอนอ พระนางเอ๋ย พอแต่เดือนสามค้อย ลมวอยเข้าเดือนสี่
 ลมเอ๋ยลม ลมมาพัดหวี ๆ แดดกะสีฮ้อน ๆ ใจอ้ายโลดหว่างเว..... โลด
 หว่างเว.....นา ทุกข์บ่มีเสื่อผ้า ฝาเหื่อนดีพอลื้ออยู่ ทุกข์บ่มีเงินสืใช้
 นอนลื้ออยู่หม่นหมอง มาทะแม่นาถน้อง มาส้วนช้อยทำงาน รัฐบาล
 กำลังตก แต่งงานมา ถึงบ้าน มักขุดดิน หรือเสียหญ้า ขุดสาหรือ
 น้องอุ่น เจ้าแม่คุณค่าล้านฮีมาร่วม แม่นฮ่วมงาน.....เอ๋ย.....ละน่า
 (เดินกลอน) แน่ น้องสาว เดือนสามเข้า ลมหนาวพัดผ่าน รัฐบาล

เพิ่นตั้งหวังให้เฮ็ดงาน ทุก ๆ บ้านมีงานอยู่จนหมด (ซ้า) บ่มีอดเด้อ
 ครับ รับทำงานจ้าง หวังเอาไว้ คนไทยทุกท่าน ให้มีงานเฮ็ดสร้าง
 หลังว่าไฮนา เสร็จข้าวกล้า ฮั่วไฮนาสวน (ซ้า) ขอเชิญชวนกันมาช่อย
 งาน ทางผี ดีหรือฮ้ายทำไปสาเก็น (ซ้า) เงินสมี มือหน้าจาเว้าต่อกัน
 (สลับเพลง)

รีบทำทำงานกันเถิด ผลจะเกิดหมู่บ้านพัฒนา ในสระเราก็มีปู
 ปลา (ซ้า) อีกถนนนั้นหนาเป็นที่จราจร ตัวผีไร้คู่เคียงหมอน อยาก
 มีน้องงามงอนเป็นคู่ชีวา

(กลอนเดิน) มาเด้อหล้ามาเฮ็ดงานนำผี เงินบ่มี สี่ขันนอนลื้ออยู่จ้งได้
 ใจผีตั้งหวังแต่ทำงาน (ซ้า) รัฐบาลสรรหา ส่งมาถึงผี ดีตัวน้อง บ่
 ต้องไปเมืองล่าง ไปทำงานรับจ้างเขาพุ้นแห่งไกล บัดหนี้ได้สี่ไกล
 ก่อนเด้อหนู (ซ้า) ศรีบุญชูคนงาม ให้อยู่ดีเด้อน้อง ให้อยู่ดีสาเด้อน้อง

รู้ไว้ ใช่ว่า

แต่จะดีกว่า
ถ้าลงมือทำ

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบท

2525 - 2529

เรื่อง นิวัตรา วรรณสถิตย์

ภาพ บุรีรัตน์ สุขวโรทัย

โครงการผลิตหนังสือ

เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตชาวชนบท

ทำอย่างไร ตัวเรา ครอบครัวเรา หมู่บ้านเรา ประเทศเรา
จึงจะอยู่ดี มีสุข
คำตอบ.... อยู่ในหนังสือ เล่มนี้จะ....
....แต่อ่านแล้ว ต้องติดตามด้วย....

โครงการสาธารณสุขมูลฐาน

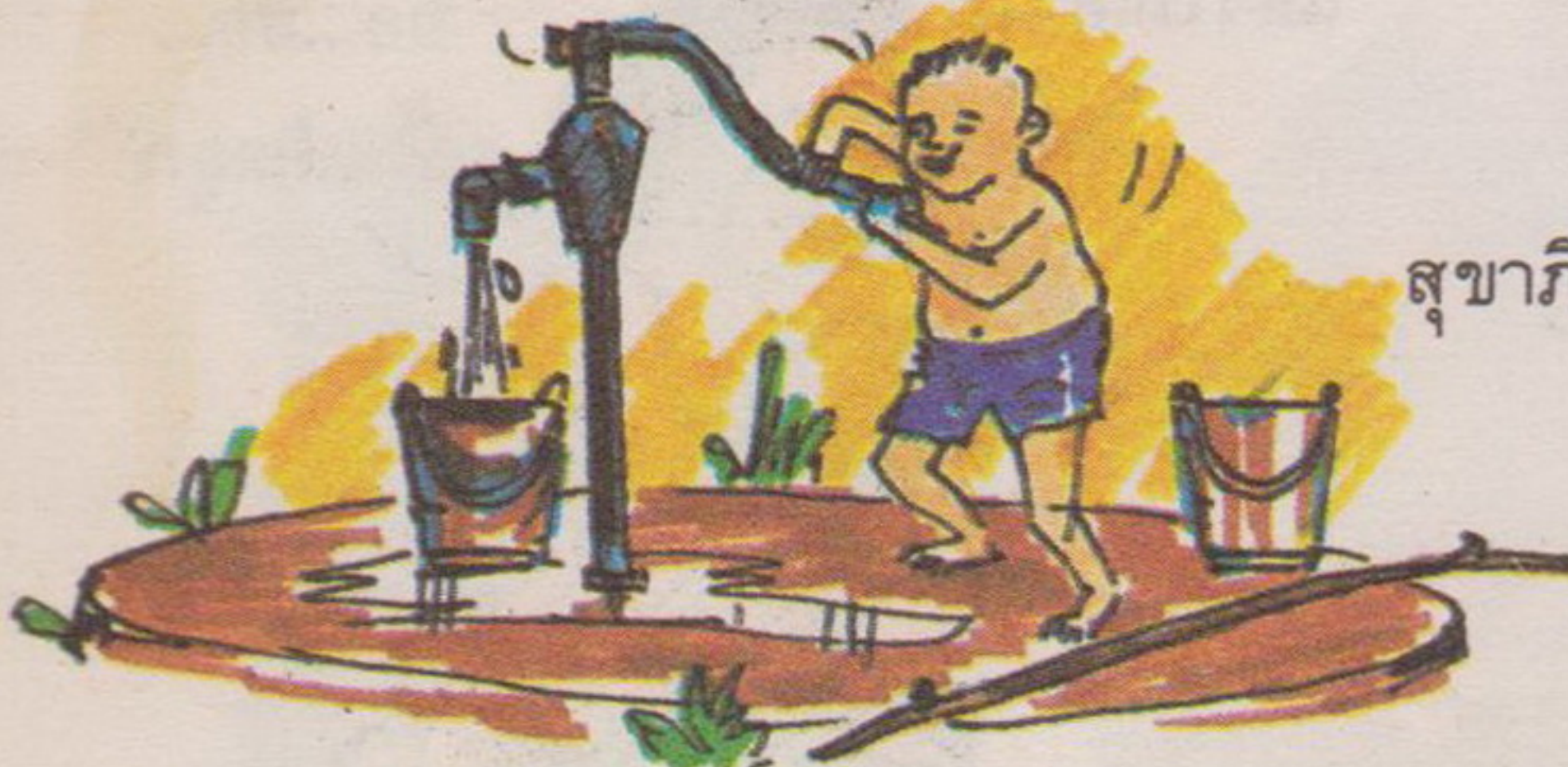
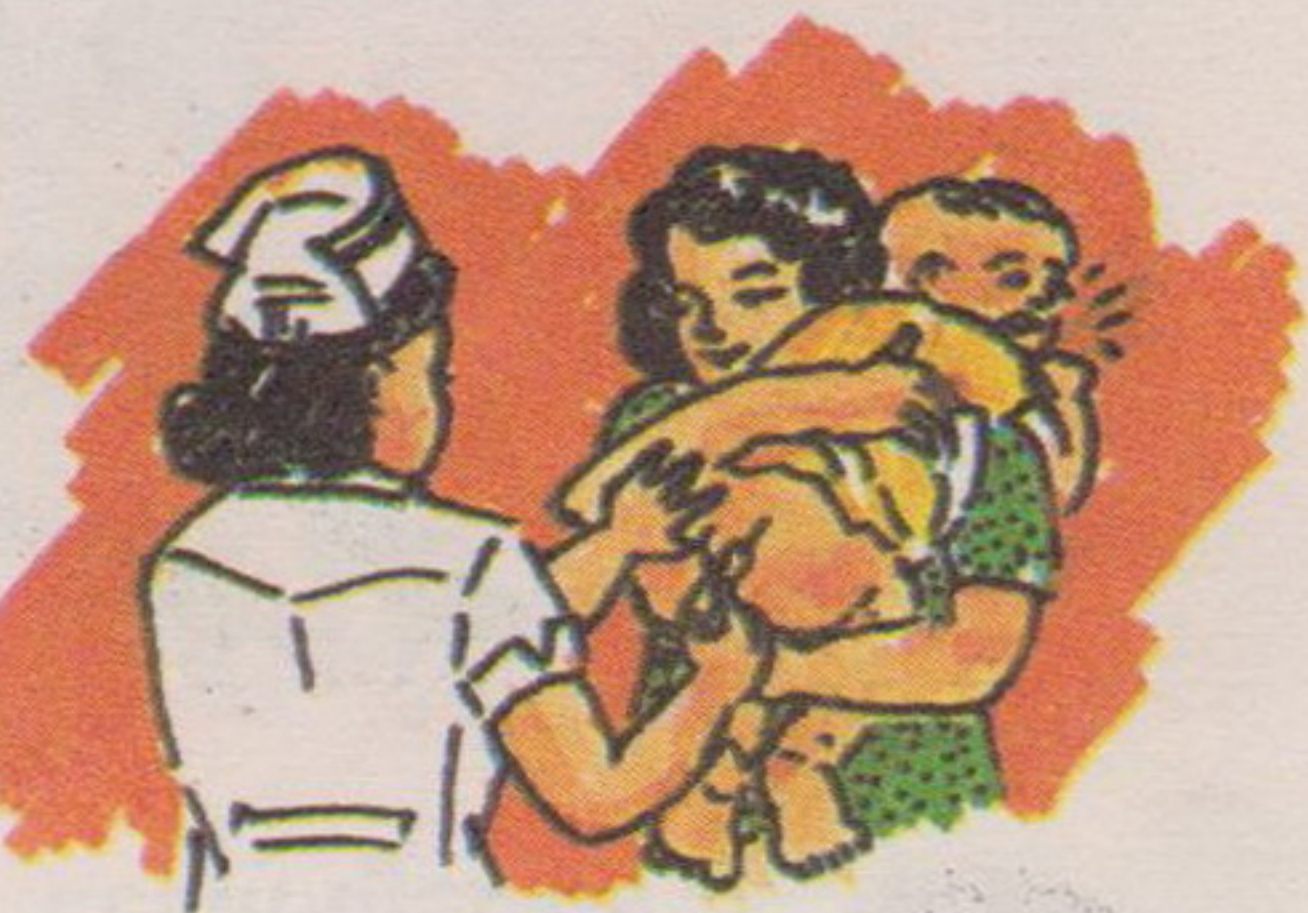
จัดหา ยา และเวชภัณฑ์

สุขศึกษา ความสะอาด

สร้างภูมิคุ้มกัน ทาน ฉีดยาป้องกันโรค

อนามัยแม่และเด็ก วางแผนครอบครัว

สุขาภิบาล จัดหาน้ำสะอาด

อบรมผู้สื่อข่าวสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (ผ.ส.ส.)
และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ม.)

โชคดีที่ฉีดวัคซีนป้องกันโรคไว้
 ลูกเลยไม่ตายอย่างลูกยายแป้น
 ต้องไปตาม อ ส ม. ตีดูว่า.....
 จะฉีดวัคซีนครั้งต่อไปเมื่อไร...

ลูกเรากินนมเรา
 เลยไม่ค่อยป่วยเป็นโรค
 อะไรเลย 'นมใครดีกว่าแน่
 นมแม่ แน่ที่สุด'

นี่แหละ อ ส ม. แนะนำ
 ให้เอาลูกไปฉีดวัคซีน

แล้วไม่เอาไป

ฮือ...ฮือ...
 ฟันเกิดลูก

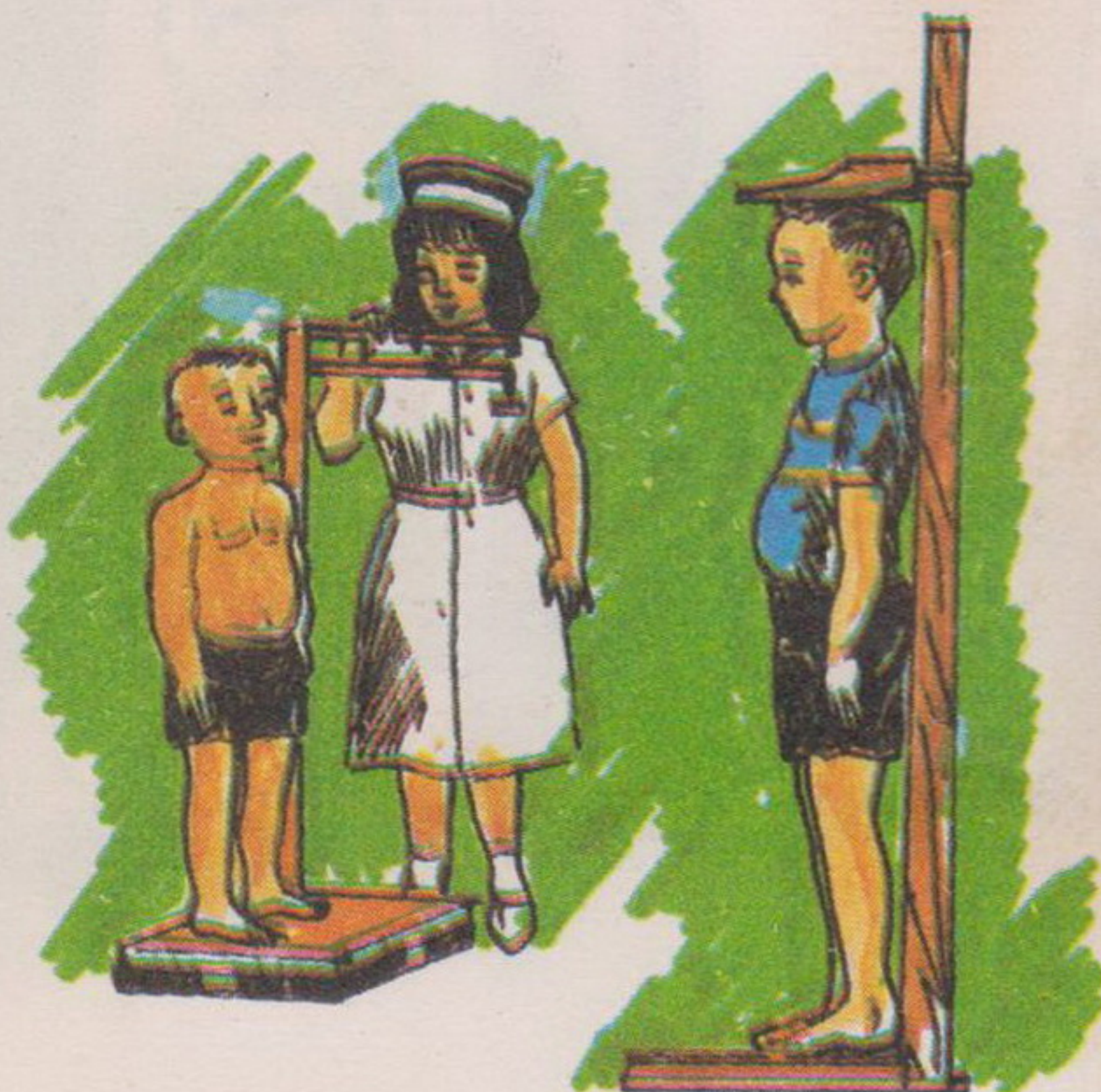
โครงการโภชนาการ

ขจัดโรคขาดโปรตีน
ด้วยการกิน ถั่ว ไข่ และเนื้อสัตว์

ผลไม้สุก ข้าวบดไข่แดง
น้ำต้มผักเปื่อย สำหรับ
เด็ก ๓ เดือนขึ้นไป

ให้อาหารเสริมตามวัย
แล้วกินนมแม่ได้ดีที่สุด

เผื่อระวังโภชนาการ
ถ้าน้ำหนักน้อยเกินไป
ต้องกินอาหารเสริม

อาหารพวกนี้แหละเขาเรียกว่า
อาหารโปรตีน กินแล้ว ฉลาด
โตไว ไม่เป็น
โรคขาดอาหาร

พาเด็กมาให้อ.ส.ม. ตู๋ ชั่ง
น้ำหนักทุก ๓ เดือนนี้ดีจัง
เขาจะได้บอกเราว่าเด็กจะเป็น
โรคขาดอาหารหรือไม่....

ถ้าเป็นรีบให้
อาหารเสริม
ก็หายจ๊ะ...

ทำอาหารเสริมให้ลูกชะน้อย
เอา ข้าวคั่ว ๕ ส่วน ถั่วคั่ว ๒ ส่วนครึ่ง
งาคั่ว ๑ ส่วน ไม่เข้าด้วยกัน แล้วใส่
ถุงพลาสติกปิดแน่น เก็บไว้

เวลาจะกิน ตักมา ๔ ช้อนโต๊ะ ต้มกับน้ำ
เดือด ๒ ถ้วย ให้เปื่อยปรุงรส
กินแล้วบำรุงดีจัง

อาหารเสริมของ
ไอ้หนูนี้กินแล้วกระชุ่ม

แหม...! ตั้งแต่กินอาหารเสริม
ลูกแข็งแรงไม่ป่วยเลย...

อาหารเสริม...นี่..กินแล้ว
มีแรงดีจัง...

อ ส ม.ตุ๋ บอกว่า เรากิน
อาหารเสริมแล้ว ลูกในท้อง
จะแข็งแรง และฉลาด...

โครงการผลิตอาหารเพื่อเด็ก และหญิงมีครรภ์

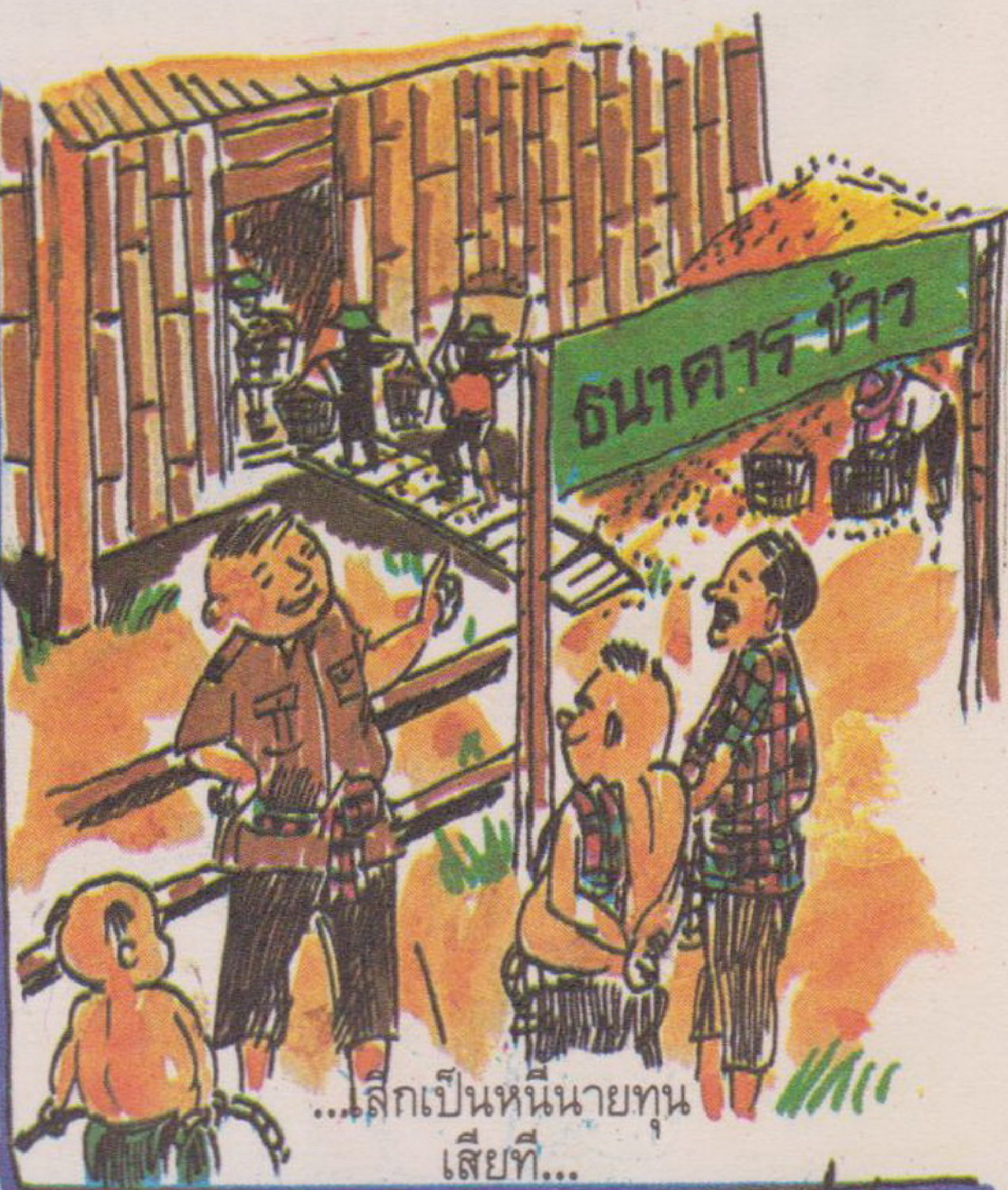
โครงการจัดหาน้ำสะอาด ในเขตชนบท

โครงการประมง ในหมู่บ้าน

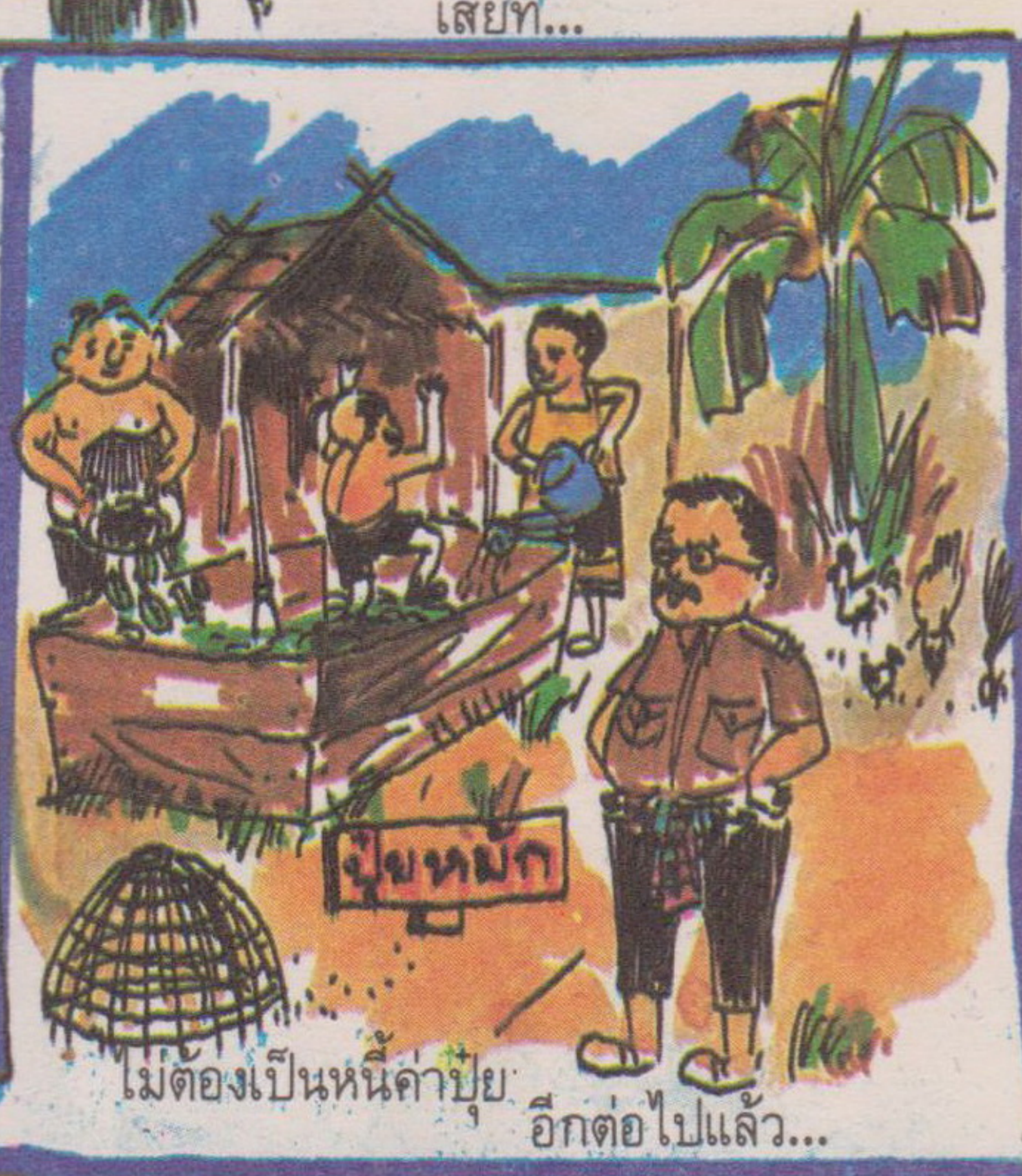
...เป็นเจ้าของควายกับ
เข้างลั่นนะ....

...เลิกเป็นหนี้นายทุน
เสียที...

สัตว์ขนาดเล็กในหมู่บ้าน

ถ้าหมู่บ้านเราทำโครงการเหล่านี้ดีแน่ ๆ ตามรายละเอียด
ได้ที่พัฒนากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิประจำหมู่บ้าน นะจ๊ะ

“ ล้อล้อต๊อครีบ
 พี่น้องครีบ ได้ยวี่ลื้อ=โห่ไปทั้งนั้น
 ข้าพเจ้าจะนำโห่ไปทั้ง ๑ ที่ปูลูของโห่ลื้อ
 กัลป์โห่โห่ โห่ลื้อพาขลุ่ย ”

สับสน
บอกกล่าว

“โอ้ย!
ไม่แต่ท้าวหรรษาที่ขยจก
เวลาซื้อแพง”

“ทำไมเหรือ
มืออะไรีกะ”

“ก็พวักังแล้วยั้งมีปลา
เนื้อ แต่ก่อนหนวดตามคลอง
ยังมีผักปลา
เดียนั้นนี่ก็
ไม่มี”

“เพราะอะไรไม่!
ก็พวักังเห็นไก่ตัวนั้นซี
ตัวไม่ทำลายป่าหมดดอกค
ก็เลยผิดปากดี”

“แล้วมันก็เกี่ยวอะไรกับพม่าล่ะ
ทำสายป่านะ พม่ากับเราบางทียังตัด
กันบ่อย แต่พม่าพม่าก็ไม่ได้ใคร่ตัด
ได้เร็ว เพราะมันมีอะไรดี ๆ ”

“ก็พม่ามันมีอะไร
ดีดีนี่ ”

“เพราะป่าไม้ ช่วยให้อินดองมีเงิน
ไม่หมดเร็ว ยังช่วยกันน้ำป่า
น้ำก็ให้เสียหลาย ”

“แล้วไม่ช้าล่ะ ”

" ឯងក៏ដឹងហើយ
ថា ឯងក៏ដឹងហើយ
ថា ឯងក៏ដឹងហើយ
ថា ឯងក៏ដឹងហើយ "

" ឯងក៏ដឹងហើយ
ថា ឯងក៏ដឹងហើយ
ថា ឯងក៏ដឹងហើយ
ថា ឯងក៏ដឹងហើយ "

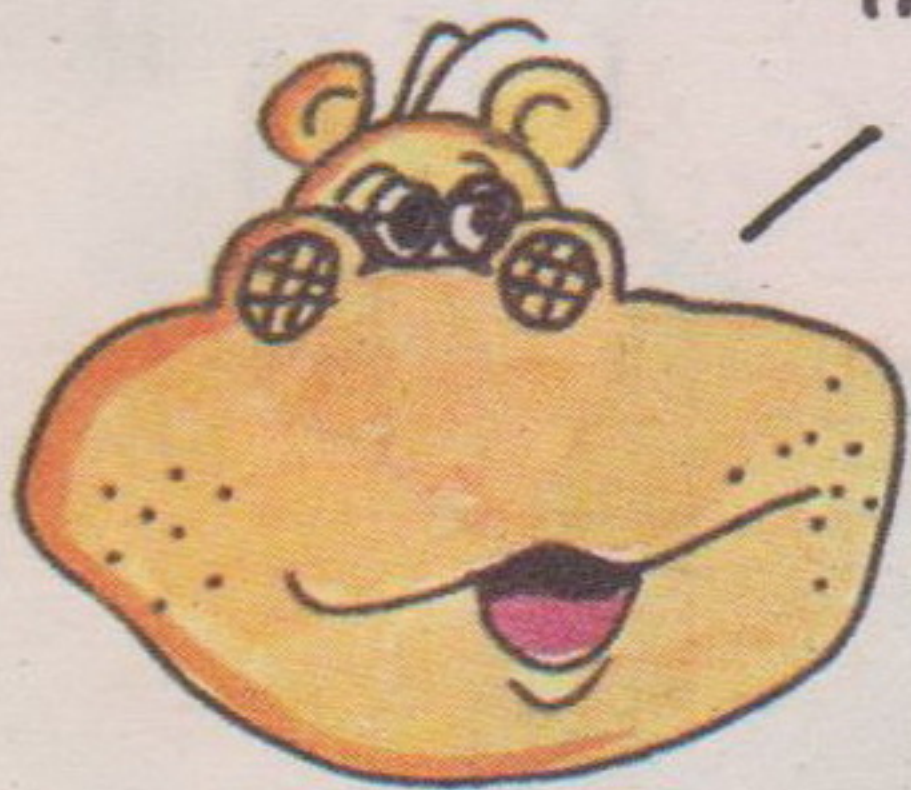
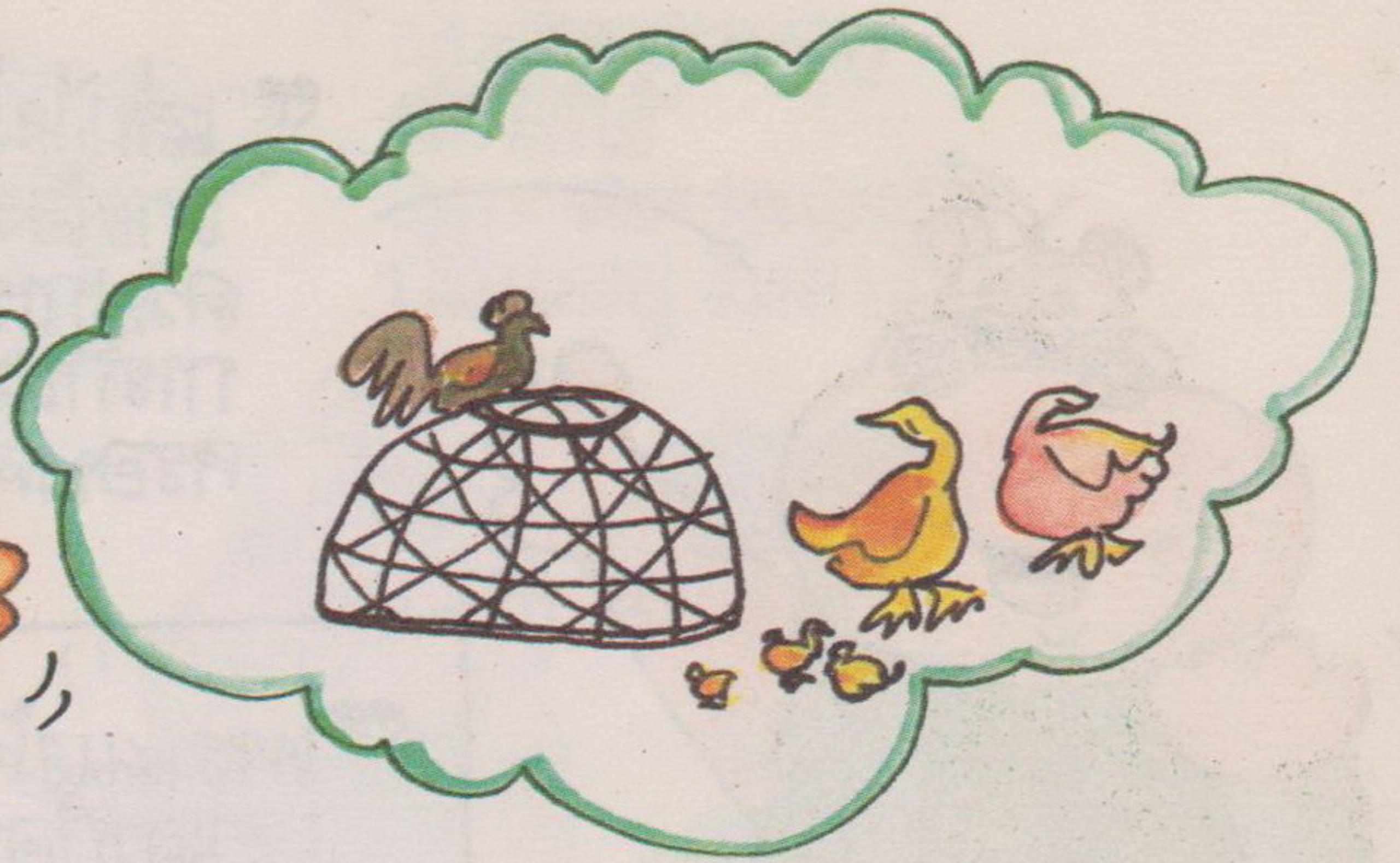
“เล่นไม่สนุก!
 เอาสิ่งผิดตัวเอง
 ด้วยการเก็บไปหาเรื่อง
 การกินอยู่ให้พ่อแม่
 ครอบครัว”

“เพราะผมจะมีความดี
 เอาจากใจของตัวเอง
 เป็นอยู่ดีกันเอง”

“แล้วจะยังไม่ดีละ
 ถึงจะทำได้ความเป็นอยู่
 ดีขึ้นกว่าทุกวันนี่”

๑๑ หนังกี่ตัวงมติดขึ้นเอง
 หนั่งมั่งเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด
 เลี้ยงหมา ๗

๑๒ หนังกี่ตัวงมติดขึ้นเอง
 หนั่งมั่งเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด
 เลี้ยงหมา ๗

๑๓ หนังกี่ตัวงมติดขึ้นเอง
 หนั่งมั่งเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด
 เลี้ยงหมา ๗

๑๔ หนังกี่ตัวงมติดขึ้นเอง
 หนั่งมั่งเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด
 เลี้ยงหมา ๗

“อ้าว! เดี่ยวนี้รัฐपालกันเบสๆ
ให้แต่ละครอบครัวช่วยเหลือ
ตัวเองบ้าง
เพื่อทำหน้าที่ไว้ภายใน
โดยเลี้ยงสัตว์ขนาดเล็ก
ไว้เป็นอาหาร”

“ถ้าไม่มีทุนหรือเงินมาก รัฐपालก็จะ
ช่วยเหลือให้ชาวบ้านแต่ละครอบครัว
เลี้ยงสัตว์ขนาดเล็ก มีอาหารเลี้ยงสัตว์
เป็นอาหาร โดยรัฐपालช่วยเหลือ
โดยมาจับพันธุ์สัตว์ที่จะเลี้ยง”

“ฮือ...ม
น่ากลัว”

"แต่ยังมีอีกทางนึง จะไปเอาได้
ก็ไหนละ พากาฟอพันธ์ แม่พันธ์
เหล่านั่นละ"

"ถ้าสรุปเรื่องนี้
ทางรัฐบาลจะ
ให้แต่ละจังหวัด
เป็นศูนย์
ผลิตออป"

"ให้แต่ละอำเภอตั้งนิคม
ตามตำบล หมู่บ้าน ให้
คนในอำเภอมาทำหมู่บ้าน
สร้างตำบลเป็นศูนย์
เพื่อความสะดวกกับหมู่บ้าน
ที่ห่างไกล"

"แต่เจ้าจิ้งจอก
ยังไม่รู้เลยว่า
หรือไม่ว่า"

"นั่นคือน
มีดงนี่คือ"

"คุณเจ้าจิ้งจอกหนุ่มเป็นผู้นำที่ดีเลือกเอา
ในหมู่บ้านที่ขาดแคลนพื้นที่ป่าไม้"

"สัตว์ที่เลือกเอา
ที่จะหาพื้นที่
หมู่บ้านและ
ครอบครัว"

"ให้เจ้าจิ้งจอกหนุ่ม 6 ตัว
เป็นผู้นำ 1 ตัว และอีก 5 ตัว ให้ช่วย
สัตว์ที่เลือกเอาพื้นที่ป่าไม้"

"แต่ต้องให้มีพ่อแม่
เท่านั้น"

"ใช่ใช่ใช่
ป่าปอจิ้งจอก"

“อย่าเพิ่งพูดหรือ
ดีกว่า..”

..ครอบครัวที่ได้รับพันธุ์ไก่เป็ดไปแล้ว เวลาที่
มีลูกแล้ว จะต้องแจกให้กับเกษตรกรที่ยากจน
รายอื่นอีกต่อไปเท่ากับจำนวนที่ได้รับแจก เพื่อที่
จะได้แบ่งปันกันโดยทั่วถึง แต่ไม่ต้องลงนาม
ที่นี้เข้าใจหรือยังละ อ้อ! ถ้ามีปัญหาทั้งสองข้อ
ถามพวกาเกษตรกรอำเภอ หรือ เกษตรกรตำบลละ

“เข้าใจแล้ว”

“ที่นี้เราก็จะมีเนื้อไก่เป็ด แจกให้
ทั่วกันโดยรัฐบาลช่วยพวกา
ไปเย่!”

...เล็กๆน้อยๆเพื่อชีวิต...

การรักษาโรคน้ำกัดเท้า

วิธีที่ 1 ใช้ปูนแดงที่กินกับหมาก ป้ายตรงที่เป็นแผล
ไม่กี่วันก็จะหาย

วิธีที่ 2 เช็ดเท้าให้แห้ง บดสารส้มละเอียดทาบริเวณแผล
ทุกวันไม่หายจะหาย หลังจากทาสารส้มแล้ว
ไม่ควรให้แผลถูกน้ำ สารส้มจะละลาย

วิธีที่ 3 ผงเปลือกส้มคั่วแห้ง กับฟาสมี หยอดน้ำสะอาดเล็กน้อย
ผสมน้ำจั้น 'นำมาหยอดตรงที่กัดน้ำกัด 2-3 ครั้ง
จะหาย ระหว่างหยอดอย่าให้เท้าเปียก
ถ้านิ้วมือ นิ้วเท้า เป็นแผลเปื่อย ใช้น้ำสารส้มผสมน้ำ
น้ำสะอาดธรรมดา หยอดที่แผลจะหายทันที

วิธีที่ 4 ใ้ยางของลูกมะพลับ ที่เข้าใช้ย้อมผ้า, วน
ทาบริเวณแผลจะหายขาด
และ
เมื่อใช้น้ำอีก ยาก็จะไม่ละลาย เพราะยางลูกมะพลับ
จะไม่หลุดน้ำง่าย

เมื่อถูกหมาบ้ากัด

ใช้ผ้าหรือเชือก เพื่อยึดตัวมึงกับ
เมื่อกินน้ำของผักต้มนี้แล้ว ไปหาหมอโดยเร็ว
เพื่อรับการฉีดยา...

เมื่อถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก

ใช้ยาสีฟัน ยี่ห้ออะไรก็ได้ที่มีอยู่ในบ้าน
มาป้ายยาปิดปากแผล จะแก้ปวดแสบร้อน
แผลจะไม่พองและจะหายเร็ว

ภาคผนวก

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ สป. ๕๔๕/๒๕๒๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทยากจน

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสนองนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาชนบทยากจน ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๒๙)

เพื่อให้การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ตามแผนพัฒนาชนบทยากจน มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ กระทรวงศึกษาธิการจึงแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. นายประจวบ คำบุญรัตน์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานกรรมการ
๒. นายพะยอม แก้วกำเนิด	อธิบดีกรมการฝึกหัดครู	รองประธานกรรมการ
๓. นายโกวิท วรพิพัฒน์	รองอธิบดีกรมวิชาการ	รองประธานกรรมการ
๔. นายเมืองชัย ทาเจริญศักดิ์	ผู้อำนวยการกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๕. นายเฉลียว มณีเลิศ	ผู้อำนวยการกองวัฒนธรรมสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	กรรมการ
๖. นายนันททรัพย์ จันทน์หอม	ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมการศาสนา	กรรมการ
๗. ร.ต. ดี ไชยวรรณ	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	กรรมการ
๘. นายประมุข พงษ์ศิริวาทย์	ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา	กรรมการ
๙. นายสมุทร คณาญาติ	ผู้อำนวยการกองคลัง กรมการฝึกหัดครู	กรรมการ

๑๐. นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา นักวิชาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรรมการ

๑๑. น.ส.เตือนใจ นาคะตะ นักวิชาการศึกษา กรมวิชาการ

กรรมการ

๑๒. น.ส.อรพรรณ บอกบุญธรรม นักวิชาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กรรมการ

๑๓. นายสุภาพ เคียนทอง

อาจารย์วิทยาลัยครู กรมการฝึกหัดครู

กรรมการ

๑๔. นายประกอบ ระกิติ

รองศาสตราจารย์วิทยาลัยครู กรมการฝึกหัดครู

กรรมการและเลขานุการ

๑๕. นายไพฑูรย์ ธรรมแสง

รองศาสตราจารย์วิทยาลัยครู กรมการฝึกหัดครู

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๖. น.ส.โสภารัตน์ ทรรพนันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิทยาลัยครู กรมการฝึกหัดครู

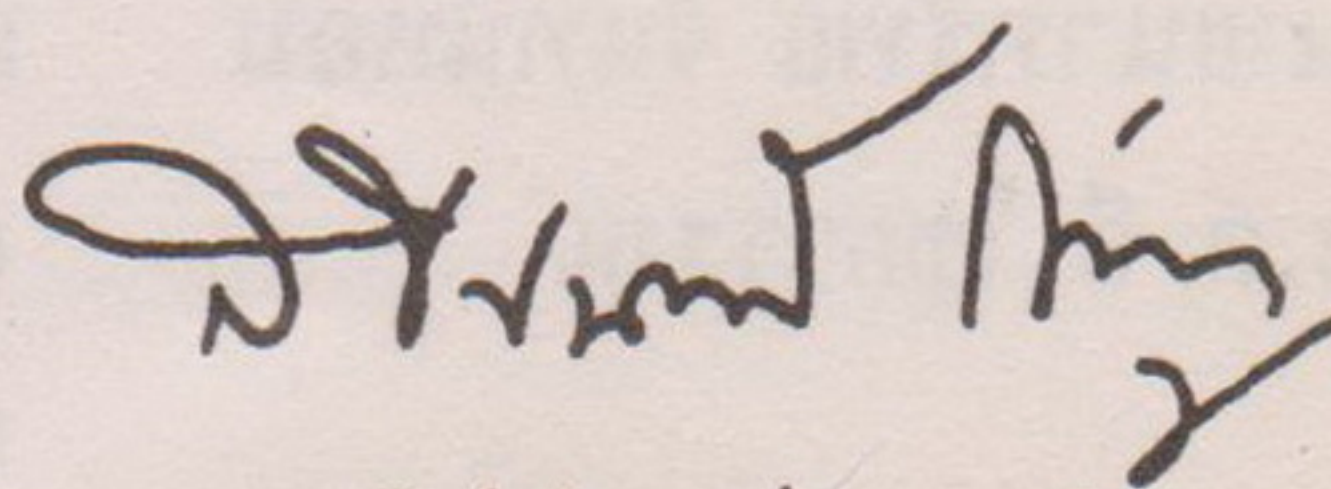
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการประสานงาน การ
จัดและดำเนินการทุกประการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทยากจน ในส่วนที่เกี่ยวกับกระทรวง
ศึกษาธิการ ให้งานบรรลุผลสมบูรณ์ ตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

เพื่อให้การแก้ไขความยากจนในชนบทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ
บังเกิดผลทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ให้กรมและหน่วยงานต่าง ๆ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
ให้ความร่วมมือต่อคณะกรรมการในทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับงานนี้

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๔

(นายสีปพนนท์ เกตุทัต)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ สป. ๓๕/๒๕๒๕

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการร่วมพิจารณาปรับปรุงหนังสือตามโครงการผลิตหนังสือ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสังคม

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานสนองนโยบายรัฐบาล ตามแผนพัฒนาชนบทยากจน
ในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙) โดยจัดทำ
หนังสือเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสังคมขึ้น

ขณะนี้ การจัดพิมพ์หนังสือได้ดำเนินการมาถึงขั้นตอนสุดท้ายในอันที่จะพิมพ์เป็นรูปเล่มแล้ว
เพื่อให้หนังสือนี้มีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์และนโยบายยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงแต่งตั้ง
บุคคลต่อไปนี้ เป็นผู้ร่วมปรับปรุงเสริมแต่งกับผู้รับผิดชอบในการผลิตหนังสือเพื่อที่จะให้ได้หนังสือ
ที่สมบูรณ์ที่สุดตามนโยบายต่อไป

๑. นายประจวบ	คำบุญรัตน์
๒. นายพะยอม	แก้วกำเนิด
๓. นายโกวิท	วรพัฒน์
๔. นายเมืองชัย	ทาเจริญศักดิ์
๕. นายเฉลียว	มณีเลิศ
๖. นายนันททรัพย์	จันทน์หอม
๗. นายประมุข	พงษ์ศิวากัย
๘. นายจันทร์	ชุมเมืองปัก
๙. นายโอฬาร	โรจน์ศิริ
๑๐. นายวิเชียร	แสนโสภณ
๑๑. นายสมุทร	คณาญาติ
๑๒. นายไพรัช	วนาพรรณ
๑๓. นายสมพงษ์	พละสุรย์
๑๔. นางกษมา	วรวรรณ ณ อยุธยา

๑๕. นางสาวเตือนใจ	นาคะตะ
๑๖. นางสาวอรพรรณ	บอกบุญธรรม
๑๗. นางวรรณพร	ภิรมย์ริน
๑๘. นางสาวจินตนา	ใบกาชุย
๑๙. นายสุพล	นาควนิช
๒๐. นายปราโมทย์	แสงพลสิทธิ์
๒๑. นายอำนาจ	เย็นสบาย
๒๒. นายทวีป	อภิสิทธิ์
๒๓. นายสมปอง	คงชัย
๒๔. นายสมาน	เจตระการ
๒๕. นายรังสรรค์	ทิมพันธุ์พงษ์
๒๖. นางสาวโสภารัตน์	ทรรพนันท์
๒๗. นายสุภาพ	เคียนทอง
๒๘. นายไพฑูรย์	ธรรมแสง
๒๙. นายประกอบ	ระกิติ

ให้กรรมการมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการพิจารณาปรุงแต่งหนังสือร่วมกับกรรมการผู้ผลิตหนังสือซึ่งได้จัดทำฉบับต้นร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ได้หนังสือตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้
ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

/กม ๒๕๒๕

(นายเกษม ศิริสัมพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ
ปราณบุรี

